

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v trestnej veci odsúdeného **J. Č.** pre trestný čin vraždy v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1, § 219 ods. 1 Tr. zákona v znení účinnom do 01. januára 2006 a iné na neverejnom zasadnutí 29. júna 2010 v Bratislave, v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Krajčoviča a členov JUDr. Ing. Antona Jakubíka a JUDr. Libora Duľu o sťažnosti odsúdeného **J. Č.** a náhradného obhajcu JUDr. Š. L. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. apríla 2010, sp. zn. 5T/1/2004, takto

r o z h o d o l :

I. Podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. napadnuté uznesenie **sa z r u š u j e.**

Podľa § 553 ods. 2 Tr. por. **p r i z n á v a** náhradnému obhajcovi odsúdeného **J. Č., JUDr. Š. L.** so sídlom B., H. v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR podľa § 12 ods. 3 písm. c/, § 14 ods. 1 písm. a/, písm. d/, § 16 ods. 3 č. 655/2004 Z.z. odmenu za úkony právnych služieb:

1/ Prevzatie a príprava obhajoby – 27.11.2006	90,62 eur
2/ Účasť na hlavnom pojednávaní – 18.12.2006	90,62 eur
3/ Účasť na hlavnom pojednávaní – 24.1.2007 (2x98,59 eur)	197,18 eur
4/ Účasť na hlavnom pojednávaní – 14.2.2007	98,59 eur
5/ Účasť na hlavnom pojednávaní – 15.3.2007	98,59 eur
6/ Účasť na hlavnom pojednávaní – 9.5.2007	98,59 eur
7/ režijný paušál 2x5,44 a 4x5,91 eur	34,52 eur
Spolu	708,71 eur

II. Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť odsúdeného **J. Č.** **sa z a m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. apríla 2010, č.k. 5T/1/2004-976, podľa § 553 ods. 2 Tr. por. s použitím § 1 ods. 3, § 12 ods. 3 písm. c/, § 13 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a/ ods. 2 písm. e/, ods. 4, § 15, § 16 ods. 3, § 17 ods. 1, § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. bola priznaná odmena a náhrada hotových výdavkov v sume 96,06 EUR náhradnému obhajcovi JUDr. Š. L., ktorý bol rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. novembra 2006, sp. zn. 5T/1/2004, podľa § 40a Tr. por. v znení účinnom do 01. januára 2006 ustanovený ako náhradný obhajca odsúdenému J. Č..

Z odôvodnenia vyššie uvedeného uznesenia vyplýva, že náhradný obhajca JUDr. Š. L. si 22. februára 2010 uplatnil nárok na odmenu a náhradu hotových výdavkov za poskytnutie právnych služieb pri obhajobe odsúdeného v celkovej výške 799,24 EUR. Túto výšku odôvodnil odmenou za prevzatie a prípravu obhajoby, odmenou za štúdium spisu 14. decembra 2006 na krajskom súde v čase od 9,30 hod. do 12,00 hod, odmenou za účasť na hlavných pojednávaniach 18. decembra 2006, 24. januára 2007, 14. februára 2007, 15. marca 2007 a 09. mája 2007 a režijným paušálom. Krajský súd odmenu a náhradu hotových výdavkov vo výške uplatnenej náhradným obhajcom nepriznal. Svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že štúdium spisu zahŕňa ustanovenie upravujúce prevzatie a príprava obhajoby vrátane prvej porady s klientom podľa § 14 ods. 1 písm. a/ vyhl. č. 655/2004 Z. z. Ďalej nepriznal náhradnému obhajcovi odmenu spolu s režijným paušálom ani za jeho účasť na hlavných pojednávaniach konaných 18. decembra 2006, 24. januára 2007, 14. februára 2007, 15. marca 2007 a 09. mája 2007 odôvodňujúc svoje rozhodnutie ustanovením § 42 ods. 2 Tr. por. podľa ktorého, náhradný obhajca môže práva a povinnosti obhajcu na hlavnom pojednávaní a verejnom zasadnutí aktívne vykonávať iba v prípade neúčasti zvoleného obhajcu alebo ustanoveného obhajcu.

Proti predmetnému uzneseniu podal odsúdený J. Č. ako aj náhradný obhajca JUDr. Š. L. sťažnosť v zákonom stanovenej lehote.

Náhradný obhajca svoju sťažnosť odôvodnil tým, že sa zúčastnil všetkých úkonov tak, ako uviedol vo svojom vyúčtovaní, pričom sa domáhal zrušenia napadnutého uznesenia a priznania odmeny a náhrady hotových výdavkov v celej výške. Podľa jeho názoru

sa ustanovenie § 42 ods. 2 Tr. por. vzťahuje na procesné postavenie obhajcu v trestnom konaní a nerieši postup ohľadne odmeny obhajcu. Odmenu rieši ustanovenie § 553 ods. 2 Tr. por., podľa ktorého obhajca, ktorý bol obvinenému ustanovený, má voči štátu nárok na odmenu a náhradu podľa tarify určenej osobitným predpisom, ak zákon neustanovuje inak. Ďalej poukázal na to, že v čase od 9,30 hod. do 12,00 hod. 14. decembra 2006 študoval spis na Krajskom súde v Banskej Bystrici, nakoľko sa jednalo o závažnú trestnú činnosť, a preto sa domáhal odmeny aj za čas strávený štúdiom spisu, keďže mu táto časť odmeny tiež nebola priznaná. V závere dodal, že ak súd nepovažoval za potrebné, aby náhradný obhajca v súdnom konaní naďalej pôsobil, mal opatrením rozhodnúť o jeho zrušení a nie vyčkávať do skončenia konania.

Odsúdený vo svojej sťažnosti skonštatoval, že súdom priznané trovy náhradnému obhajcovi platiť odmieta, nakoľko náhradný obhajca mu bol zvolený pre možné obštrukcie zo strany zvolených obhajcov, pričom jeho obhajcovia nikdy nijaké obštrukcie nezapríčinili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o riadnom opravnom prostriedku v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. pri rozhodovaní o sťažnosti odsúdeného ako aj náhradného obhajcu preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, ako aj konanie tomuto predchádzajúce, pričom skonštatoval, že sťažnosť v oboch prípadoch je prípustná (§ 553 ods. 5 Trestného poriadku), bola podaná oprávnenou osobou (§ 186 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote (§ 187 ods. 1 Trestného poriadku) a zistil, že sťažnosť podaná odsúdeným nie je dôvodná avšak sťažnosť podaná náhradným obhajcom dôvodná je.

Podľa § 553 ods. 2 Tr. poriadku obhajca, ktorý bol obvinenému ustanovený, má voči štátu nárok na odmenu a náhradu podľa tarify určenej osobitným predpisom, ak zákon neustanovuje inak.

Podľa § 553 ods. 4 Tr. poriadku o výške odmeny a náhrady rozhodne na návrh obhajcu alebo zástupcu z radov advokátov, ktorý bol ustanovený poškodenému podľa § 47 ods. 6, orgán činný v trestnom konaní, ktorého rozhodnutím sa trestné stíhanie právoplatne skončilo; v konaní pred súdom rozhodne predseda senátu súdu prvého stupňa alebo ním poverený vyšší súdny úradník.

Podľa § 12 ods. 3 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. pri obhajobe v trestnom konaní okrem vecí podľa odseku 1 je základnou sadzbou tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje desať rokov alebo za ktorý možno uložiť výnimočný trest, jedna šestina výpočtového základu. Jedna šestina výpočtového základu na rok 2006 je suma 90,62 EUR a na rok 2007 suma 98,59 EUR.

Podľa § 14 ods. 1 písm. a/, d/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. odmena vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny patrí za tieto úkony právnej služby :

- a) prevzatie a príprava zastúpenia alebo obhajoby vrátane prvej porady s klientom,
- d) účasť pri vyšetrovacích úkonoch, pri oboznámení sa s výsledkami vyšetrovania, vyhľadávania alebo za konanie pred súdom alebo iným orgánom, pri konaní o dohode o vine a treste, pri konaní o zmieri, a to za každé začaté dve hodiny bez ohľadu na počet týchto za sebou nadväzujúcich úkonov vykonaných počas dvoch hodín.

Podľa § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. od klienta možno požadovať na náhradu výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné sumu vo výške jednej stotiny výpočtového základu za každý úkon právnej služby. Túto sumu môže advokát požadovať aj vtedy, ak sa na jej náhrade s klientom osobitne nedohodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní spisového materiálu zistil, že krajský súd správne odôvodnil svoje rozhodnutie len v tej časti, v ktorej nepriznal odmenu náhradnému obhajcovi za štúdium spisu. Odmenu za úkon právnej služby sťažovateľovi priznal vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny za prevzatie a prípravu obhajoby, pričom pod tento úkon zahrnul aj štúdium spisu pretože toto ustanovenie okrem prevzatia obhajoby upravuje aj jej prípravu, ktorá bez štúdia spisu ani možná nie je.

Iná situácia nastala v prípade priznania alebo nepriznania odmeny a náhrady náhradnému obhajcovi za účasť na jednotlivých hlavných pojednávaniach pokiaľ bol na nich prítomný aj zvolený obhajca obžalovaného JUDr. J. L..

Opatrením predsedu senátu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. novembra 2006, č. k. 5T/1/2004-708, bol obžalovanému J. Č. podľa § 40a ods. 1 Tr. por. v znení účinnom do 01. januára 2006, ustanovený náhradný obhajca JUDr. Š. L., advokátska kancelária B., H.,

a to z toho dôvodu, že zvolený obhajca opakovane už počas prípravného konania, ako i počas súdneho konania náhle ochorel a tak vykonanie naplánovaných úkonov bolo zmarené a tým došlo k priet'ahom v konaní.

Či v trestnom konaní pred súdom je náhradný obhajca potrebný alebo nie, závisí od posúdenia konkrétneho prípadu predsedom senátu, ktorý v prípade pozitívnej identifikácie takejto potreby rozhodne o ustanovení náhradného obhajcu opatrením. Tým sa však činnosť súdu ohľadne zabezpečenia realizácie práva obvineného na riadnu obhajobu nevyčerpáva. Predseda senátu je aj po ustanovení náhradného obhajcu v každom štádiu trestného konania pred súdom povinný sledovať a vyhodnocovať, či sú stále dané dôvody na to, aby obžalovanému bol náhradný obhajca ustanovený. Pritom dbá najmä na to, aby bola okrem práva obvineného na obhajobu naplnená aj ďalšia dôležitá zásada trestného konania, t.j. prejednanie a spravodlivé rozhodnutie trestnej veci v primeranej lehote bez zbytočných priet'ahov. Ak potreba náhradnej obhajoby neskôr podľa názoru predsedu senátu pominie (napr. zvolený obhajca sa uzdraví, obžalovaný si zvolí nového obhajcu alebo zanikne dôvod nutnej obhajoby, atď.), je predseda senátu povinný o tom bez zbytočného odkladu rozhodnúť opatrením, ktorým účasť náhradného obhajcu v trestnom konaní pred súdom zruší. Ak sa na hlavné pojednávanie v predmetnej trestnej veci dostavoval opakovane zvolený obhajca, ktorý si svoju povinnosť obhajoby opakovane riadne plnil, predseda senátu Krajského súdu v Banskej Bystrici mal možnosť reagovať na túto skutočnosť a opatrením náhradného obhajcu zrušiť. To, že napriek opakovanej účasti zvoleného obhajcu tak neučinil, svedčí zrejme o tom, že priebeh konania pred súdom predseda senátu interpretoval ako taký, ktorý si stále vyžaduje prítomnosť náhradného obhajcu na hlavnom pojednávaní aj napriek prítomnosti zvoleného obhajcu.

Z ustanovenia § 42 ods. 2 Tr. por. vyplýva, že náhradný obhajca má rovnaké práva a povinnosti ako obhajca zvolený alebo ustanovený, v konaní pred súdom ich však môže vykonávať iba v prípade neúčasti zvoleného alebo ustanoveného obhajcu. Uvedené ustanovenie teda náhradného obhajcu nezbavuje práv a povinností obhajcu samých osebe, zbavuje ho iba možnosti ich výkonu. Súd pripomína, že činnosť obhajcu sa nevyčerpáva, resp. sa neredukuje len na verbálne vystupovanie na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí, ktoré mal zrejme zákonodarca na mysli použitím slova „vykonávať“. Rovnako dôležitou je tá navonok menej viditeľná činnosť obhajcu, ktorá spočíva v systematickej príprave na hlavné pojednávanie štúdiom spisu a listinných dôkazov, priebežná analýza

dôkazov, vykonávaných na hlavnom pojednávaní a z toho vyplývajúce stanovovanie ďalšej stratégie obhajoby. Všetky tieto činnosti náhradný obhajca, prítomný na hlavnom pojednávaní popri zvolenom obhajcovi, hoci sa „navonok“ aktívne do jeho priebehu nezapojil, však podľa názoru najvyššieho súdu vykonával. Preto účasť náhradného obhajcu na hlavných pojednávaniach v jednotlivých dňoch najvyšší súd považuje nie za „obyčajnú“ účasť na úrovni účasti laickej verejnosti, ale za kvalifikovanú účasť súdom ustanoveného právneho zástupcu, za ktorú patrí náhradnému obhajcovi odmena v zmysle vyššie citovanej vyhlášky. Pre priznanie odmeny náhradnému obhajcovi nie je rozhodujúce, či tento aj skutočne v konaní pred súdom aktívne ovplyvňuje priebeh hlavného pojednávania napr. výsluchom svedkov – t.j. či práva a povinnosti obhajcu „vykonáva“. Postačujúce je, ak je na hlavnom pojednávaní prítomný na základe predsedom senátu doposiaľ nezrušeného (t.j. stále platného) opatrenia, ktorým bol za náhradného obhajcu ustanovený.

Pre úplnosť Najvyšší súd Slovenskej republiky dodáva, že ustanovenie § 42 ods. 2 Tr. por. rieši predovšetkým uplatnenie práva obvineného na obhajobu v trestnom konaní v rovine trestnoprávnej a nie je možné jeho extenzívnym výkladom dospieť k takému záveru, ktorým by bolo odopretie odmeny náhradnému obhajcovi, ak sa riadne zúčastnil na hlavnom pojednávaní, hoci nedošlo k jeho aktívnemu zapojeniu do priebehu hlavného pojednávania v zmysle, aký vyplýva z tohto ustanovenia. Pokiaľ by sa toto ustanovenie malo vykladať rigorózne podľa názoru Krajského súdu v Banskej Bystrici, prítomnosť náhradného obhajcu na hlavnom pojednávaní za účasti zvoleného obhajcu (resp. ustanoveného obhajcu) bez nároku na odmenu, by tak bola zbytočná. V takom prípade by náhradný obhajca za účelom prípravy na ďalšie pojednávania musel študovať spis a za takýto úkon právnej služby by mu odmena patrila v rovnakej výške ako pri účasti na hlavnom pojednávaní (samozrejme prihliadnúc na trvanie úkonov právnej služby).

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe odôvodnene podanej sťažnosti náhradného obhajcu JUDr. Š. L. zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vo veci rozhodol sám, keď náhradnému obhajcovi priznal odmenu a náhradu tak ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia krajského súdu v časti nepriznania odmeny náhradnému obhajcovi za štúdium spisu a preto odmenu za tento úkon právnej služby rovnako nepriznal.

Ďalej sťažnosť odsúdeného J. Č. Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol, keď zistil, že je nedôvodná. Menovaný sťažovateľ v nej uviedol len, že odmieta platiť odmenu náhradnému obhajcovi i keď napadnuté rozhodnutie krajského súdu jeho povinnosť nahradiť štátu odmenu a náhradu ustanovenému obhajcovi neupravuje. O tom krajský súd rozhodne až po splnení zákonných podmienok samostatným uznesením tak, ako sám v závere napadnutého rozhodnutia uvádza.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustná sťažnosť.

V Bratislave 29. júna 2010

JUDr. Peter K r a j č o v i č, v.r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Ing. Anton Jakubík

Za správnosť vyhotovenia: Libuša Jánošíková